

A nemzeti hagyományt őrző kámiak

Kám község Vas megyében, a Rába egyik jobb parti mellékveze, a festői Herpenyő-patak mellett fekszik. Az immár legendásnak tűnő magyar vasútépítkezések időszakában határán keresztül tervezték vezetni a *Rum-túrjei* vasutat. (Mára már a Szombathely-Rum egykori szárnyvonalnak még a talpáit is felszedték...)

A hagyomány szerint a falu neve a török időkig Gyeliszentegyház volt, amely a mai hasonló nevű dűlő helyén feküdt, de a törökök feldúlták. Lakosai a jelenlegi falu helyén levő nádasba menekültek, s az itt élő Kám nevű emberről nevezték el a falut. „*Ha bemegyek Kámba, sár megy a csizmámba...*” kezdetű régi dal nyomán is nem véletlen az egykori falucsúfoló: sáros kámiak, mert bizony sáros volt a falujuk. A leírásunkban szereplő kámi *Virághegy* azonban a sok virágról kapta hajdanán a nevét!

Talán nem véletlen, hogy Kám község határában található manapság a messzi földön híres *Jeli Arborétum*, az Ambrózy-kert, hol tavaszonként a rhododendronok, a jázminok, azaleák színes illatcsodái csalogatják a látogatókat.

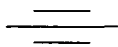
Alig emberöltőnyivel ezelőtt (még sokan élünk, akik láthattuk) a faluban, díszparkkal körülvéve állt dr. Bezerédj Istvánnak, Vas vármegye egykori főjegyzőjének (amikor Reiszig Ede, korábbi belügyi és kereskedelemügyi államtitkár volt a vármegye főispánja), csinos, kényelmes úrilaka, kastélya, amelyet még a Bajáky-család építtetett. Ezekről örökölték a Szegedyek és részben Kisfaludy Sándorné, született Szegedy Róza, akinek dr. Bezerédj Istvánnak a nagynyja, Bezerédj Györgyné a nővére volt. Kisfaludy Sándor hosszabb ideig lakott itt. 1800-ban, amikor házasságot kötöttek, kámi birtokukra költöztek. Itt éltek 1805-ig. Irodalomtörténeti nevezetesség, hogy ebben az időszakban fogannak *A boldog szerelem* dalai, a boldogság harmóniáját, a hazai föld költői megörökítését példázó versei.

Kám irodalomtörténeti vonatkozású emlékei közt az említetteken kívül feldolgozásra szorult még a *Rába-parti elégia* nemes veretű kötet szerzőjének, Káldi Jánosnak (1922–1991) Kámhoz fűződő lírai munkássága: alkotásai tükrében. Nincs még megjelölve emléktáblával Káldi János kámi szülőháza, miként – a Bezerédj-kastély lebontásával – megnehezedett a Kisfaludy Sándor és Szegedy Róza emlékek helytörténeti jelentőségeinek bemutatása, őrzése is.

Ami késik, nem múlik! Azért bízhatunk a Kisfaludy és a Káldi János emlékek szakavatott felkutatásában és kámi értékméntésében, mert a közelmúltban és napjainkban éppen a kámiak jellekednek a régi magyar nemzeti hagyományok méltó megőrzésében.

Ehhez tudnunk kell, hogy Vas megyében évszázadok óta a települések határának szerves kiegészítői, díszei voltak az útszéli keresztetek. Egy régi, folyamatosan meglévő, századok óta megmaradt remekművű kereszt Kám község határában is található. A kámi kereszt létesítése és rendszeres megújítása a kámi *Csizmazia-család* nevéhez fűződik. A tradíció apáról fiúra száll. A jelenlegi keresztmegújító Kámban az 1921-ben született Csizmazia László. Az ő dédapja kezdeményezte az eredeti, a legrégibb *virághegyi keresztet* oda, ahol most is áll, a saját földjére a hegyközség hozzájárulásával, valamikor az 1800-as évek közepén. A megújult feszület az eredetinek a díszei és felírásai szerint szolgálja az emberek örömét. A kereszt megáldására 1991-ben került sor. Megint imahellyé is vált. A kámi Csizmazia családi hagyomány egy fontos egyházi emlék fennmaradását szolgálja. A szépen rekonstruált kereszt ihlette a faluban élő Bodor Miklós festőművészt, amikor a corпуст festményen is megörökítette. A képet a falunak ajándékozta. A

művészi alkotás méltó helyre került: a kámi temetőkápolna felújított épületébe, az oltár fölé. A remekbe faragott, csodálatos dűlőúti fakereszt – s most már a róla készült képzőművészeti alkotás is – a múlt, jelen és jövő hármasságában a mai emberek hitéről, összetartozásáról, élni akarásáról beszél. Ezt a nemzeti hagyományokat ápoló szellemet és lokálpatriotizmust kell átvennie iskoláinknak is szerte az országban.

DR. OLÁH JÁNOS

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola
Szeged

II. János Pál: Átlépni a remény küszöbén

Közeledik a 2000. év. A huszonegyedik századba bolygónk úgy lép át, hogy nem talált megoldást a több mint egymilliárd nyomorban élő ember és legalább 120 millió munkanélküli problémájára, sőt még a remény lehetőségét sem képes felcsillantani számukra. Tudjuk, hogy hazánkban is gondok vannak: a gazdasági életben, az oktatásügy terén stb.

Sokan hiszik, hogy a legnagyobb érték a pénz és a gazdagság. Az előző évtizedekben sokan a hatalom birtoklását tartották a legfontosabbnak. A boldogságot, az örömet, az egészséget azonban mindezek nem adják meg. Egyre többen teszik fel a kérdést: mi ennek az egész világnak, életnek a célja, értelme, egyáltalán van-e reményre lehetősége az emberiségnek, a magyarságnak. Mi történhet még 2000-ig és utána? – teszik fel a kérdést félelemmel eltelve egyre többen, pedig már nem kellene félnünk, hiszen demokráciában élünk, melyről Bibó István azt mondta, demokrácia az, amelyben nem félünk.

A világ problémáin elmélkedett mindig II. János Pál pápa, akinek gondolatai tanulságosak hívők és ateisták számára egyaránt. „Ne féljete!” – kiáltotta a római Szent Péter téren összegyűlt hatalmas tömegnek 1978. október 22-én a frissen megválasztott pápa, II. János Pál. „Ne féljete!” mert van remény az üdvözlésre, csak át kell lépnünk a remény küszöbét! „Krisztus vikáriusa” azon munkálkodik, s ezt cselekedeteivel bizonyította is, hogy a „jó hír” mindenkihez eljusszon.

A lengyel származású pápa, akit a „botrányok pápájának” neveznek, most sajátos interjúkötetben fejt ki nézeteit úgy, hogy személyes hangon szól az emberekhez, támogatja az ökumené fontosságát, hiszen együtt élünk a földön, ahol annyi nehézséggel kell megküzdenünk. Könyve, amelyet a római Il Messagero c. napilap a század szenzációjának nevezett, joggal tarthat számot nagy érdeklődésre, mert fogódzót nyújt a hívőknek és nemhívőknek egyaránt. Segít abban, hogy eligazodjunk mai bonyolult világunkban, buzdít, hogy ne veszítsük el a hitet és a reményt, hogy ne féljünk.

A kérdéseket a pápának Vittorio Messori tette fel. A szöveg olasz nyelvű változatát a pápa ellenőrizte és jóváhagyta. (Messori eredeti terve az volt, hogy „Tizenöt év a pápai székhelyen” címmel televíziós műsor mutassa be a római katolikus egyház fejét. Ez azonban különböző okok miatt nem jött létre. A pápaság történetében is példátlan lett volna ez az esemény. A Szentatya azonban válaszolt az előre elküldött kérdésekre. Könyv alakban. Ez számukra fontosabb, hiszen így a pápa alaposan átgondolhatta válaszait.)

A pápa és Vittorio Messori között őszinte kapcsolat alakult ki. A kérdéseket feltevő szerint az egyházfő örült a „provokáló” kérdéseknek is, nem szolgálai hízelgést várt el. Valóban: a pápa válaszai életszerűek, világosak és spontán módon őszinték. Már az első kérdésre adott válasz